

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U002021

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 29-05-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Савонік Світлана Миколаївна

2. Svitlana Savonik

Кваліфікація: 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3865-327X

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 221

Назва наукової спеціальності: Стоматологія

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 14.01.22 Стоматологія

Дата захисту: 20-06-2024

Спеціальність за освітою: 221 Стоматологія

Місце роботи здобувача: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, буд. 9, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 26.613.184

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, буд. 9, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, буд. 9, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.55

Тема дисертації:

1. Обґрунтування диференційованих підходів до застосування лікувально – профілактичних заходів при дефектах фронтальної ділянки зубних рядів у дітей та підлітків
2. Justification of differentiated approaches to application of therapeutic and preventive measures for frontal defects areas of dentition in children and adolescents

Реферат:

1. Дисертаційна робота присвячена обґрунтуванню концепції ортопедичного та ортодонтичного лікування дітей та підлітків з дефектами зубних рядів у фронтальній ділянці шляхом вибору раціональної конструкції зубних апаратів – протезів і профілактиці виникнення передумов передчасної втрати зубів. Актуальність проведених досліджень обумовлена погіршенням стоматологічного здоров'я дітей та підлітків, зростанням розповсюдженості та інтенсивності карієсу, що призводить до передчасного видалення як тимчасових, так і постійних зубів, виникнення дефектів зубних рядів та їх ускладнень. В роботі для вирішення завдань дослідження проведено обстеження дітей та підлітків віком від 4 до 17 років в організованих дитячих колективах м. Києва з метою виявлення кількості дефектів зубних рядів, зокрема фронтальної ділянки,

основних етіологічних чинників, які призводять до виникнення даної патології, основних ускладнень, які виникають внаслідок відсутності або несвоечасного надання стоматологічної допомоги та протезування дитячого населення за допомогою знімних та незнімних апаратів – протезів. Аналіз результатів проведених досліджень підтверджує високу розповсюдженість дефектів зубних рядів серед дитячого населення. Всього було обстежено 2276 дітей, із яких дефекти зубних рядів (ДЗР) були виявлені у 15,77% випадків, а у фронтальній ділянці – 5,05%. Серед 3 виявлених ДЗР частка, яка припадає саме на дефект у фронтальній ділянці склала 32,03%. Встановлено, що при несвоечасному заміщенні дефекту зубного ряду у дитячому віці досить швидко виникають такі ускладнення, як вторинні зубощелепні деформації, специфічні шкідливі звички (прокладання язика в ділянку дефекту, закушування верхньої губи), порушення формування зубних дуг в трьох взаємо – перпендикулярних площинах, що призводить до більш тривалого ортодонтичного лікування та потреби заміщення дефекту більш складними конструкціями дитячих зубних протезів. Отримані результати клінічного обстеження засвідчили необхідність проведення у дітей не лише заміщення дефекту, а й обов'язкову корекцію розмірів зубних дуг у трансверзальній площині. Так порушення формування ширини зубних дуг були виявлені у всіх пацієнтів різного ступеня вираженості, що спонукало до розробки конструкції незнімного апаратапротеза для стимуляції їх росту. Так, звуження зубних дуг у дітей I Б групи в ділянці V-V зубів до лікування було $3,4 \pm 0,5$ мм., а після використання незнімного апарата – протеза - $+ 0,2 \pm 0,05$ мм. від шуканої ширини. Майже схожі показники отримали у пацієнтів групи II Б та III А, тобто у дітей, лікування яких проводили за допомогою незнімної ортодонтичної апаратури, а у дітей, лікування яких проводилося за допомогою знімних конструкцій – дані показники залишалися на гіршому рівні, про що свідчать результати антропометричного вимірювання контрольно – діагностичних моделей щелеп. Використання знімного чи незнімного апарату суттєво не впливало на гігієну порожнини рота. Прослідковувалася тенденція до погіршення показників гігієнічного індексу у дітей із постійним періодом прикусу, що пояснюється більш безвідповідальним ставленням підлітків до гігієни порожнини рота. Морфо-функціональні зміни полягали в незначному подовженні термінів жування та змінами в співвідношенні між процесами активності та 4 спокою жувальної мускулатури. Результати оклюзіографії засвідчили збільшення індексу асиметрії між правою та лівою сторонами, наявність передчасних оклюзійних контактів, незначне зростання проміжку оклюзійного часу, неправильне розташування траєкторії вектору оклюзійного навантаження в порівнянні з контрольною групою дітей. Це можливо пояснити наявністю супутньої ортодонтичної патології. Відповідно до результатів механіко – математичного моделювання процесу лікування дефектів зубних рядів у фронтальній ділянці було встановлено, що якщо, в якості ортодонтичного гвинта використаний гвинт з кроком різби 0,8 мм, то розкрученню гвинта на одну четверть оберту відповідає переміщення зубів p на 0,2 мм. У результаті проведених досліджень отримали нові дані стосовно розповсюдженості дефектів зубних рядів, аномалій прикусу та аномалій окремих зубів. Визначено характер та ступінь морфологічних і функціональних змін в зубо – щелепному апараті дітей та підлітків з дефектами зубних рядів, зокрема фронтальної ділянки в порівнянні з групою контролю. Створена математична модель процесу лікування дефектів зубних рядів фронтальної ділянки у дітей та підлітків із застосуванням ортодонтичного апарата – протеза власної конструкції. Встановлено, що у період тимчасового та змінного прикусу показано заміщення дефекту зубного ряду конструкціями апаратів, які не стримують ріст щелеп до моменту фізіологічного прорізування постійного зуба в зубну дугу. У період постійного періоду прикусу доцільно заміщення дефекту тимчасовими конструкціями, до моменту можливості проведення дентальної імплантації та відновлення анатомічної цілісності зубного ряду.

2. The dissertation is devoted to the substantiation of the concept orthopedic and orthodontic treatment of children and adolescents with defects tooth rows in the frontal area by choosing a rational design dental devices – prostheses and prevention of the occurrence of prerequisites of premature tooth loss. The relevance of the conducted research is determined by the deterioration dental health of children and adolescents, increasing prevalence and intensity of caries, which leads to premature removal as temporary and permanent teeth, the occurrence of defects in the dentition and their complications. In order to solve research problems, an examination was carried out children and adolescents aged 4 to 17 years in organized children's groups Kyiv in

order to identify the number of dental defects, in particular of the frontal area, the main etiological factors that lead to the occurrence of this pathology, the main complications that arise as a result absence or untimely provision of dental care and prosthetics of the pediatric population using removable and non-removable ones devices - prostheses. The analysis of the results of the conducted studies confirms this high prevalence of dental defects among children. A total of 2,276 children were examined, of whom there were dental defects (DDR). found in 15.77% of cases, and in the frontal area - 5.05%. Among 3 the share of detected DZR that falls precisely on the defect in the frontal area was 32.03%. It was established that in the case of untimely replacement of a tooth row defect in childhood, such complications as secondary ones appear quite quickly dento-jaw deformations, specific bad habits (tongue sticking out area of the defect, biting of the upper lip), violation of formation dental arches in three mutually perpendicular planes, which leads to longer orthodontic treatment and the need to replace the defect more complex designs of children's dentures. The obtained results of the clinical examination proved the necessity carrying out in children not only the replacement of the defect, but also the mandatory correction dimensions of dental arches in the transverse plane. So formation violation widths of dental arches were found in all patients to varying degrees severity, which led to the development of the design of a fixed prosthetic device to stimulate their growth.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Новий напрямок у науці і техніці

Публікації:

- Савонік С.М., Розповсюдженість, етіологічні фактори та особливості клінічного перебігу дефектів зубних рядів у дітей та підлітків. Вісник стоматології. 2020; 4 (113) : 88-92 DOI 10.35220/2078-8916-2020-38-4-88-92 DOI: <https://doi.org/10.35220/2078-8916-2020-38-4-88-92>
<http://www.visnyk.od.ua/index.php/mainjournal/article/view/70/69>
- S. I. Doroshenko, S. M. Savonik, Peculiarities of the prevalence of partial secondary adentia and its complications in children and adolescents. Journal of Education, Health and Sport. 2020;10(12):178-184. DOI <http://dx.doi.org/10.12775/JEHS.2020.10.12.017>
<https://apcz.umk.pl/JEHS/article/view/JEHS.2020.10.12.017/27557>
- С.І. Дорошенко, С.М. Савонік, Диференційований підхід до ортодонтичного лікування дітей із зубощелепними аномаліями, обтяженими дефектами зубних рядів. Сучасна стоматологія. 2021;1 (105): 88-94 DOI: 10.33295/1992-576X-2021-1-88 DOI: <https://doi.org/10.33295/1992-576X-2021-1-88>
<https://www.dentalexpert.com.ua/index.php/stomatology/article/view/385/313>
- С.І. Дорошенко, С.М. Савонік, Поширеність зубощелепних аномалій у дітей віком 4-17-ти років. Сучасна стоматологія. 2020;5(104): 70-73 DOI: 10.33295/1992-576X-2020-5-70 DOI: <https://doi.org/10.33295/1992-576X-2020-5-70> <https://www.dentalexpert.com.ua/index.php/stomatology/article/view/369/300>
- Дорошенко С.І., Зражевська А.Ю., Савонік С.М. Порівняльна характеристика використання знімних та незнімних апаратів – протезів для заміщення дефектів зубних рядів у дітей в період змінного прикусу. Український журнал медицини, біології та спорту. 2021;6(1): 228-236 DOI: 10.26693/jmbs06.01.228 <https://doi.org/10.26693/jmbs06.01.228>
- S.I. Doroshenko, M.D., S.M Savonik. Mechanical and mathematical modeling of the process of treatment of dentition defects of the frontal area in children and adolescents. "Bulletin of Dentistry" "Вісник стоматології". 2021;1(114): 15-19. DOI 10.35220/2078-8916-2021-39-1-15-19 DOI: <https://doi.org/10.35220/2078-8916-2021-39-1-15-19>

<http://www.visnyk.od.ua/index.php/mainjournal/article/view/191/173>

- S.Savonik. The state of children masticatory muscles with dentition defects in the frontal area and narrowing of dental arches in the transverse plane PNAP Scientific journal of polonia university Peridyk naukowy akademii polonijnej. 2020;43(6): 279–286 Keywords: dentition defect, electromyography of the masticatory muscles, orthodontic treatment. DOI <https://doi.org/10.23856/4336>
<http://pnap.ap.edu.pl/index.php/pnap/article/view/646/614>
- Zrazhevskaya A., Savonik S. Correction of dental arches dimensions in children with dentition defects in the period of mixed occlusion using non-removable orthodontic prosthesis appliance. Georgian medical news. 2021;9 (318): 56–60 <https://www.geomednews.com/v318-september-2021.html>
<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/34628379/> <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85118110592&origin=resultslist>

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 012211201641

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Біда Віталій Іванович
2. Vitalii I. Bida

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4499-855X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, буд. 9, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Смаглюк Любов Вікентіївна

2. Lyubov Smaglyuk

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7030-8313

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57203505123

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 23, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мірчук Богдан Миколайович

2. Bohdan Mirchuk

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5210-9337

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

Код за ЄДРПОУ: 02010793

Місцезнаходження: вул. Пекарська, буд. 69, Львів, 79010, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лихота Костянтин Миколайович

2. Kostiantyn Lykhota

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0912-6470

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, буд. 9, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Корнієнко Лариса Василівна

2. Larysa Korniienko

Кваліфікація: к.мед.н., доцент, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3469-4998

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика

Код за ЄДРПОУ: 01896702

Місцезнаходження: вул. Дорогожицька, буд. 9, Київ, 04112, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Трубка Ірина Олександрівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Трубка Ірина Олександрівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Серьогіна Наталія Олексіївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна